

Klauwen verdienen alleen het allerbeste

Afhankelijk van de onderzoeker becijfert de wetenschap dat klauwaandoeningen tussen 50 en 100 euro per koe per jaar kosten. Rundveedierenarts Stef van Roessel uit Oisterwijk komt nog veel melkveehouders tegen die klauwproblemen op het eigen bedrijf onderschatten. Hoe maak je de klauwgezondheid inzichtelijk en de klauwen beter?

FRANK DE VRIES

Dierenarts Stef van Roessel is een van de zes maten van Diergeneeskundig Centrum Oisterwijk. Hij richt zich samen met twee collega-rundveedierenartsen op de rundveeklanten in de praktijk. Tien van zijn klanten doen mee aan het project Grip op Klauwen, een project waarin de veevoedadviseur, koepedicure, dierenarts en veehouder expertise over klauwgezondheid delen en eensluidende adviezen richting boer formuleren.

Routine nodig

Tijdens de bedrijfsbegeleiding door de dierenarts staan de koeien het liefst vast aan het voerhek. De dierenarts doet zijn werk en geeft ondertussen ogen en oren heel goed de kost. Van Roessel: "Vergelijkbaar met een leraar hebben we als dierenarts ook ogen in onze rug ontwikkeld." Tijdens het rectaal 'voelen' van de koeien ziet Van Roessel koeien staan en lopen en vallen dikke hakken en dergelijke zeker op. "Zo kan ik me tijdens het werk al een beeld vormen van de been- en klauwgezondheid." Maar volgens de

rundveedierenarts is dit niet voldoende om de klauwgezondheid op een hoger plan te brengen. "De veehouder moet zelf de routine krijgen om bijvoorbeeld twee à drie keer per jaar de koeklauwen te bekijken, een score eraan te geven en te behandelen als dit nodig is. Van Roessel ziet een enorme spreiding in klauwgezondheid tussen bedrijven maar ook binnen een bedrijf. "Het kan maar zo zijn dat een bedrijf aanvankelijk weinig klauwproblemen kent en plots midden in de klauwpenarie terechtkomt." Van Roessel komt vooral Mortellaro en bevangenheid tegen, maar soms ook 'witte lijnen' en stinkpoten.

Triggers

Wat zijn de belangrijkste oorzaken van klauwproblemen? Voeding speelt een cruciale rol bij de klauwgezondheid. Zo kan een verkeerd rantsoen leiden tot pensverzuring met chronische bevangenheid en zoolbloedingen tot gevolg. "Door pensverzuring komen toxines in het bloed die op hun beurt bloedvaten in de klauwen beschadigen, waardoor de opname van

De koebekapbox bewijst zijn diensten. Links dierenarts Van Roessel en rechts melkveehouder Henri Musters.

FOTO: FDV

voedingsstoffen minder wordt”, vertelt Van Roessel.

Ook de huisvesting speelt een grote rol bij de klauwgezondheid. Zo zien we op betonnen vloeren meer klauwproblemen dan op zachte bodems, en op gladde vloeren door uitglijders meer problemen dan op stroeve oppervlakken. Een goede stalhygiëne helpt ook om de klauwgezondheid te verbeteren, weet van Roessel. “Ziektekiemen liggen altijd op de loer.”

Dierenarts Van Roessel is erg enthousiast over het netwerk dat is opgezet bij het project Grip op Klauwen. “Ik denk dat zo’n netwerk van verschillende adviseurs die hun ervaring delen vooral bij klauwgezondheid van grote waarde is.” Maar kan dat kostenmatig wel uit voor de boer, zo’n schare adviseurs tegelijk aan de keukentafel? Van Roessel: “Ik denk het wel. Als je alles maar strak organiseert, bijvoorbeeld maximaal anderhalf uur aan de keukentafel en louter praten over het onderwerp klauwen.”

Deense systeem helpt

Overgewaaid vanuit de Deense melkvee-

houderij, heeft de dierenartsenpraktijk Oisterwijk inmiddels een negental bedrijven in het zogenoemde ‘Deense systeem’ zitten. Centraal in dit begeleidingssysteem staat een wekelijks bezoek van de veearts waarin hij belangrijke gezondheidskenmerken scoort in groepen risicodieren. Zo worden ook de klauwen

‘Onderschat probleem’

gescoord. Van Roessel is er enthousiast over, omdat dit systeem kort op de bal speelt en wekelijks of tweewekelijks alle risicodieren, ook voor klauwen, onder ogen krijgt. Daarnaast gaan de rundveeartsen van Oisterwijk binnenkort aan de slag met een sterkte-zwakte-plan per melkveebedrijf. “Tot op heden deden we dit soms ook al, maar dan iets te vrijblijvend. Vanaf begin volgend jaar willen we het structureel gaan doen en ook nauw-

gezet de zwaktes, bijvoorbeeld in de klauwgezondheid, concreet aanpakken.”

Missers

Ziet Van Roessel weleens missers op de melkveebedrijven als het gaat om klauwgezondheid? “Ja, ik zie vooral dat klauwproblemen door het gros van de melkveehouders als probleem wordt onderschat. Dat zie ik zowel op koppelniveau als voor individuele koe problemen.” De dierenarts schat dat maar liefst 90 procent van zijn melkveehouders de klauwproblematiek op hun eigen bedrijf kleiner maakt dan dat die in werkelijkheid is. “Veel melkveehouders zien de schade in de vorm van melkproductievermindering en een stukje aantasting van het welzijn niet zo direct.” Daarnaast worden er in de voeding nogal eens fouten gemaakt die de klauwgezondheid benadelen. “Als er per ongeluk te veel krachtvoer is gegeven of de ruwvoeropname is niet in balans met de behoefte, zie je vaak dat er een subklinische pensacidose optreedt die op zijn beurt bevangingheid veroorzaakt of witte lijnen aan de klauwen geeft.” Ook een minder fris ruwvoerrant-

soen, bijvoorbeeld door het voer voor twee dagen klaar te zetten, een te fijn gemalen ruwvoerrantsoen of broei in de kuil, kunnen dergelijke klauwproblemen veroorzaken.

Van Roessel is een felle voorstander van klauwscores. “Op die manier dwing je jezelf om naar koeklauwen te kijken en er actie op te nemen.” Een score van 0 is een illusie, denkt hij. “Een perfecte klauw kom je volgens mij nooit tegen.” Dan scoort een klauw een 1, 2 of 3 waarbij 3 de zwaarste afwijking betekent. In de ogen van dierenarts Van Roessel is het vervolgens de kunst om van een ‘drietje’ een ‘tweetje’ te maken en van de ‘tweetjes’ ‘eentjes’.

Preventie

Van Roessel is een grote voorstander van het individueel behandelen van klauwen. “Ik zie meer effect door het goed bekappen en eventueel inpakken van de klauw dan door massale voetbaden. De voetbaden hebben uiteraard wel hun effect bij koppelproblemen, maar vaak zie je dat de baden qua afmetingen niet kloppen of dat het opgeloste middel te sterk

verontreinigd is.” Alternatief voor de voetbaden is het individueel behandelen van de koeien met een rugspuit die is gekoppeld aan een kromme, lange lans. “De klauwen zo droog en schoon mogelijk houden is het beste advies.” Verder bepleit de dierenarts een zogenaamd ‘klauwbekapclubje’ van maximaal vijf koeien te maken. “Als boer kun je niet alle koeien tegelijk goed onder de loep nemen, een klein clubje koeien met zieke klauwen is nog te overzien en te behappen.”

Inmiddels zijn we met dierenarts Van Roessel aangekomen op het melkveebedrijf van vader Frie Musters en zoon Henri in het Brabantse Haaren. De 115 melkkoeien lopen in een nieuwe stal. Henri: “We hebben deze stal in april 2012 in gebruik genomen. In de oude stal hadden we behoorlijk veel last van stinkpoten en Mortellaro. Met de nieuwe stal zijn die problemen langzaam aan het verbeteren. En door ons fokbeleid aan te passen en vooral te letten op exterieur en beenwerk proberen we ook gezondere klauwen te krijgen.” Van Roessel bekijkt in de klauwbekapbox de vierjarige rood-

Klauwgezondheid

De volgende factoren beïnvloeden de klauwgezondheid:

- voerrantsoen
- staltype
- vloertype
- preventief bekappen
- het gebruik van voetbaden
- erfelijkheid
- infectiedruk in de stal

bonte koe Greetje 43: “Ik zie aan de rechterachterpoot wat verschijnselen van stinkpoot en linksachter resten van Mortellaro.” Na enige noeste arbeid met het bekapmes zien de klauwen er als nieuw uit. \$

Stinkpoot in de rechterachterklauw: aantasting balhoorn en ontsteking van de tussenklauwhuid.

FOTO: FDV

Dierenarts Van Roessel is druk aan het bekappen.

FOTO: FDV

Van Roessel maakt het loopvlak van de klauw recht.

FOTO: FDV

Het resultaat: een schone, bekapte en vlakke klauw.

FOTO: FDV